

Силабус
навчальної дисципліни
Актуальні проблеми початкового навчання
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма Початкова освіта
Спеціальність 013 Початкова освіта
Галузь знань 01 Освіта
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Мухіна Тетяна Євгеніївна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-poch-osvity/composition-kaf-poch-osvity/mukhina-tetiana-yevheniivna/
Контактний тел.	0964253274
Е-mail викладача:	tanamuhina2@gmail.com
Графік консультацій	Понеділок, середа, 14.00–16.00 Zoom, Viber, Telegram або за телефоном
Онлайн навчання на платформі ZOOM	ідентифікатор постійної персональної конференції викладача – 905 294 6170, код – 1111
Корпоративна освітня платформа ЗВО	офіційний сайт БДПУ (http://bdpu.org/). Вкладка: «Студент» – електронна підтримка навчання Moodle

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	Залік

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: Нова українська школа, початкова освіта, життєві компетентності, інноваційні освітні технології, громадянсько-патріотичне та ціннісне виховання, ранкові зустрічі, уроки щастя, оцінювання навчальних досягнень.

Курс є **вибірковою навчальною дисципліною** циклу професійної підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП Початкова освіта.

Мета та предмет курсу: метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми початкового навчання» є формування у майбутніх фахівців компетентностей для аналізу, розуміння та впровадження сучасних підходів і технологій початкового навчання, спрямованих на якісну освіту, розвиток життєвих компетентностей учнів і формування громадянської свідомості в умовах реформування української школи.

Предмет курсу: актуальні концепції, підходи, технології та інноваційні методи організації освітнього процесу в початковій школі, спрямовані на гармонійний розвиток особистості учня, професійне становлення вчителя та інтеграцію освітніх практик у сучасний соціокультурний контекст

Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми початкового навчання» є:

- ознайомити здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з концептуальними засадами Нової української школи та сучасними підходами до початкової освіти;
- учити грамотно аналізувати сучасні освітні технології та інноваційні методи організації процесу навчання в початковій школі;
- формувати вміння застосовувати інтегровані підходи в освітньому процесі, оцінювати навчальні досягнення учнів початкової школи та навички партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу, зокрема батьками та громадою;
- розвивати здатність критично осмислювати сучасні виклики та проблеми, пов'язані з професійною діяльністю вчителя початкової школи;
- сприяти розвитку ціннісного підходу до виховання української ідентичності та громадянської свідомості учнів;
- виховувати здатність створювати емоційно комфортне освітнє середовище за допомогою практик щастя, ранкових зустрічей та інших інноваційних методів.

Компетентності та програмні результати навчання за ОП підкріплюють зміст ОК з циклу професійної підготовки.

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА ТА ЇЇ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

Тема 1.1. Нормативне забезпечення освітнього процесу Нової української школи. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем

реформування початкової освіти. Концепція Нової української школи. Компетентнісний підхід як основа реформування освітнього процесу. Путівник по Державному стандарту початкової освіти.

Тема 1.2. Інтеграція освітнього процесу в початковій школі. Визначення інтеграції у початковій школі. Інтеграція: тематичний та діяльнісний підходи. Діяльнісний підхід: ротаційні моделі «Щоденні 5» і «Щоденні 3». Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання. Планування тематичного навчання. Розвиток критичного мислення як частина інтеграції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

РОЛЬ УЧНЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Тема 2.1. Учень як осередок освітнього процесу. Концепція дитиноцентризму в освіті. Індивідуальні освітні траєкторії. Урахування вікових і психологічних особливостей молодших школярів. Диференційований та індивідуальний підходи до навчання. Роль учня як активного учасника освітнього процесу. Формування відповідальності за власне навчання. Методи стимулювання пізнавальної активності. Емоційне благополуччя учня через уроки щастя.

Тема 2.2. Життєві компетентності як основа розвитку особистості молодшого школяра. Поняття життєвих компетентностей у контексті Нової української школи. Зв'язок із ключовими компетентностями Державного стандарту початкової освіти. Формування комунікативної компетентності. Соціальна та громадянська компетентності. Формування здоров'язбережувальних навичок.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

МОТИВАЦІЯ І ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Тема 3.1. Мотивація професійної діяльності сучасного вчителя початкової школи. Сутність і значення мотивації в професійній діяльності педагога. Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на мотивацію: особисті цілі, професійне зростання, вплив середовища. Особливості мотивації у контексті реформ Нової української школи (НУШ). Стратегії самореалізації в професійній діяльності. Підтримка емоційного стану вчителя: профілактика професійного вигорання, психологічні інструменти та методики. Соціальне визнання та професійні досягнення: участь у конкурсах, тренінгах, конференціях.

Тема 3.2. Партнерська взаємодія сім'ї та школи. Роль сім'ї у навчанні та вихованні молодших школярів. Форми та методи взаємодії сім'ї та школи. Комунікація між батьками та педагогами: ефективні інструменти взаємодії, роль зворотного зв'язку. Розв'язання конфліктних ситуацій: причини конфліктів, способи їх уникнення та вирішення. Розширення участі батьків у житті школи: волонтерство, організація позакласних заходів, проектна діяльність. Спільна

відповідальність за формування цінностей і компетентностей учня: роль взаємної підтримки в освітньому процесі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 4.1. Вступ до STEM-освіти: принципи та можливості для початкової освіти. Основи STEM-освіти та її важливість для розвитку креативного мислення молодших школярів. Роль інтеграції науки, технологій, інженерії та математики у освітній процес як ефективного інструменту для розвитку критичного мислення, розв'язання проблем і творчих підходів до навчання. Практичні можливості для інтеграції STEM у процес навчання.

Тема 4.2. Інтеграція STEM-технологій у навчання: проектна діяльність та практичне застосування. Методи та технології STEM-освіти в контексті проектного навчання. Інтеграція STEM у предмети початкової школи. Розробка STEM-проектів: від ідеї до реалізації. Практичне застосування STEM-ресурсів: робототехніка, конструювання, програмування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ОЦІНЮВАННЯ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ТА ПІДТРИМКА ПОЗИТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Тема 5.1. Основні аспекти процесу оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Поняття оцінювання навчальних досягнень. Типи оцінювання. Критерії та індикатори оцінювання. Методи оцінювання. Технологія портфолію. Зв'язок оцінювання з індивідуальними освітніми траєкторіями.

Тема 5.2. Ранкові зустрічі в освітньому процесі початкової школи. Поняття, мета, структура ранкових зустрічей. Техніки проведення ранкових зустрічей. Роль ранкових зустрічей у розвитку комунікативних навичок учнів. Включення елементів громадянського та патріотичного виховання. Підтримка позитивного клімату в класі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

ЦІННІСНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 6.1. Ціннісне виховання української ідентичності молодшого школяра. Сутність української ідентичності у контексті початкової освіти. Цінності Нової української школи. Методи ціннісного виховання. Організація заходів, які сприяють формуванню національної свідомості. Роль вчителя як наставника у вихованні ідентичності дитини.

Тема 6.2. Громадянсько-патріотичне виховання здобувачів початкової освіти. Поняття та елементи громадянсько-патріотичного виховання. Методи і

технології патріотичного виховання. Роль позакласної роботи: волонтерство, акції, флешмоби. Роль учителя у створенні емоційно-патріотичного середовища у класі. Співпраця з батьками та громадою у вихованні громадянськості.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять). Політика освітнього процесу з дисципліни регулюється низкою нормативних документів Бердянського державного педагогічного університету, які знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО (<https://bdpu.org.ua/normatyvnabaza-bdpu/regulations-of-education/>).

Обов'язково ознайомтеся з «Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ», у ньому прописано всі форми, методи та принципи організації Вашої освітньої діяльності в університеті ([МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ \(bdpu.org.ua\)](https://bdpu.org.ua)).

Політика, якою керується ОК, ґрунтується на ПОВАЗІ. Наша дисципліна – це можливість на практиці застосовувати теоретичні знання для розвитку професійних навичок та педагогічної майстерності, що підвищує Вашу ефективність як вчителів початкових класів; вчитися ставити запитання, генерувати нові ідеї та реалізовувати їх, робити помилки й приходити до нових поглядів і висновків як разом, так і самотійно. Від вас очікується відповідальність, терпіння, гнучкість, уважність та повага до ваших однокурсників.

Будьте також толерантними: терпимі до технічних збоїв та затримок з боку здобувачів вищої освіти та з боку викладача, оскільки в умовах військового стану ми навчаємося із застосуванням технологій дистанційного навчання.

Освітній процес передбачає лекційні та практичні заняття, самотійну роботу, виконання індивідуальних і групових проєктів.

Навчання здійснюється в асинхронному і синхронному режимах. Синхронний режим передбачає відвідування всіх пар у форматі онлайн. Асинхронний режим – ознайомлення з освітніми матеріалами на платформі MOODLE та виконання усіх завдань. Регулювання синхронного та асинхронного режиму відбувається на принципі взаємодії викладач – здобувач вищої освіти. Спілкування відбувається в спільному Telegram-чаті та на освітній платформі.

БЕЗПЕКА ПОНАД УСЕ! Тож під час повітряної тривоги онлайн заняття зупиняються для того, щоб ВИ ПІШЛИ В УКРИТТЯ АБО БЕЗПЕЧНЕ МІСЦЕ. У такому разі освітній процес набуває асинхронного режиму. Ви можете отримати додаткову консультацію (в години консультацій викладача).

Навчання є практико-орієнтованим і полягає в акценті на застосуванні теоретичних знань у реальних ситуаціях для розвитку практичних навичок, які здобувачі вищої освіти зможуть використовувати у своїй професійній діяльності.

Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою дисципліни завдань, неформальна освіта в межах освітнього компоненту.

Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Положення про академічну доброчесність у нашому університеті Ви знайдете на офіційному сайті (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-sayt.pdf>). Знання та дотримання цього положення обов'язкове. Наприклад, якщо Ви здаєте чийсь роботу замість своєї, то вона не зараховується, в деяких випадках, навіть, без права перескладання.

Не рекомендуємо користуватися допомогою ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ при виконанні завдань з курсу. Якщо Ви використовуєте ШІ, то обов'язково перевіряйте правдивість інформації, оскільки він теж припускає помилки. Для запобігання порушення академічної доброчесності ПРОПISУЙТЕ ДЖЕРЕЛО, НА ЯКЕ СПИРАЄТЕСЬ під час виконання завдань (автор, вебсайт, стаття, посібник та ін.).

Лекційні заняття передбачають різні форми проведення. Підготовка до практичних занять включає обробку теоретичного матеріалу з дисципліни, розгляд та аналіз відеоматеріалу, підготовку до методичного пояснення засвоєного матеріалу, проєктування індивідуальних завдань та ін. Відпрацювання пропущених практичних занять є обов'язковим, здійснюється у форматі дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно з графіком консультацій).

Самостійна робота передбачає завдання із тем дисципліни, пов'язаних з пошуком, обробкою та перегляд літератури, відео матеріалів, розгляд матеріалів за посиланнями викладача, підготовкою до практичних занять, відпрацювання теми, підготовка до презентації проєктів занять. Самостійні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін.

Консультації здобувачів проводимуться згідно з визначеним графіком.

Під час онлайн навчання необхідно дотримуватися етики спілкування: бути з увімкненим відео, ідентифікувати свій профіль у Zoom (коректно зазначено ПІБ українською/англійською мовою).

Пам'ятайте! Ви все можете, треба тільки захотіти!

Якщо щось не зрозуміло, Ви можете писати в особисті повідомлення викладачу, який завжди йде на зустріч тим, хто прагне навчатися й отримувати знання та вміння!

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність. Навчально-методичний комплекс (робоча програма, силабус, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, запитання до екзамену та ін.) завантажено на

корпоративній освітній платформі ЗВО – Moodle БДПУ. До дисципліни Вас підкріплює викладач.

Програмне забезпечення: Microsoft Office (Power Point, Word), Zoom, Moodle, репозитарій); наочність (мультимедійні презентації та ін.).

Лекції та практичні заняття проводяться із застосуванням дистанційних технологій за розкладом в ZOOM (ідентифікатор постійної персональної конференції викладача – 905 294 6170, код доступу – 1111).

Слідкувати за розкладом занять Ви можете на сайті БДПУ, платформі MOODLE. Розклад на наступний тиждень оновлюється кожної п'ятниці.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, виконання самостійної роботи. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться під час поточного та підсумкового контролю, що регулюється «Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/kryter_ocin_2021.pdf).

Завданнями поточного контролю є перевірка засвоєння навчального матеріалу здобувачами вищої освіти. При оцінюванні кожного ЗМ враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента: виконання завдань практичної частини; виконання завдань для самостійної роботи; робота на практичному занятті; неформальна освіта. Додаткові бали можна отримати при написанні наукових тез, участі у конференціях, семінарах, воркшопах, Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності 013 Початкова освіта.

Критерії оцінювання практичних завдань і самостійної роботи: кожен блок практична/самостійна робота оцінюється максимум у 10 балів згідно з наступними показниками: демонстрація ґрунтовних теоретичних знань – 30% оцінки; нестандартний, творчий підхід до розв'язання завдання, вияв креативності – 30% оцінки; здатності практичного застосування повного спектру опанованих методик – 30% оцінки; своєчасність виконання завдання – 10% оцінки. Критерії оцінювання творчого індивідуального завдання: самостійність наукового пошуку – 30% оцінки; результативність наукового пошуку – 30% оцінки; практична значущість розробки наукової проблеми – 30% оцінки; своєчасність виконання завдання – 10% оцінки.

Підсумкове оцінювання проходить у формі екзамену.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються у шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень згідно з Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті <https://bdpu.org.ua/normatyvna-baza-bdpu/regulations->

[of-educationa/organization-of-educational-activities/](#). Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за всі види навчальної діяльності за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Щоб перевірити свої оцінки за завдання та прочитати коментарі викладача, клацніть на посилання «Журнал оцінок» у меню лівої бічної панелі на сторінці курсу в MOODLE. У вікні, що відкриється, будуть перераховані всі задані завдання та терміни їх виконання. Якщо ваш викладач залишив коментар, натисніть на завдання, щоб переглянути.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1.Кірик М. Ю., Данилова Л. І. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2019. 136 с.

2.Нова українська школа: організація взаємодії з батьками учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Бабко Т.М. та ін. Київ : Освіта, 2020. 208 с.

3.Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bıbık. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

4.Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

5.Онопрієнко О. В. Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.

6.Онопрієнко О. В., Петрук О. М., Андрусенко І. В. Організація освітнього процесу в початковій школі. Діагностування навченості учнів початкової школи. 4 клас: навч. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 48 с.

7.Онопрієнко О. В., Петрук О. М., Андрусенко І. В. Організація освітнього

процесу в початковій школі. Діагностування навченості учнів початкової школи. 3 клас: навч. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 46 с.

8. Організація освітнього процесу в початковій школі: методичні рекомендації. Орієнтовні календарно-тематичні плани. 3 клас. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 144 с.

9. Початкова школа: виховання на цінностях: збірник виховних справ / упор. Л.П. Ткаченко, А.О. Ткаченко, О.В. Романюк. Біла Церква : КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2017. 88 с.

10. Фідкевич О. Л., Бакуліна Н. В. Нова українська школа: теорія і практика формуального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2019. 64 с.

11. Фідкевич О.Л., Богданець-Білоskalенко Н.І. Нова українська школа: теорія і практика формуального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти: посіб. для пед. прац. Київ: Генеза, 2020. 96 с.

12. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи : навч.-метод. посіб. / 2-е вид., переробл. та доп. / автори-укладачі Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 83 с.

13. Цимбалару А.Д. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Освіта, 2020. 160 с.

Допоміжні:

14. Бібик Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: метод. посіб. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

15. Гра по-новому, навчання по-іншому: метод. посіб. / Упорядник О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с.

16. Котик Т.М. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Астон, 2020. 192 с.

17. Крамар Н.П., Голоцукова Л.М. Інтегрований розвиток наскрізних умінь молодших школярів. Маріуполь: КЗ «Маріупольська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів № 64, 2019. 80 с.

18. Пометун О.І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Освіта, 2020. 192 с.

19. Початкова школа: виховання на цінностях. Національно-патріотичне виховання на уроках літературного читання: метод. посіб. / упор. Л. Ткаченко, О. Романюк, А. Ткаченко. Біла Церква, 2017. 183 с.

20. Ранкові зустрічі. 2 клас. І семестр. / авт.-упоряд. С. В. Сигида. Харків : Основа, 2019. 141 с.

21. Ранкові зустрічі. 3 клас. І семестр. / авт.-упоряд. С. В. Сигида. Харків : Основа, 2020. 140 с.

22. Ранкові зустрічі. 3 клас. ІІ семестр. / авт.-упоряд. С. В. Сигида. Харків : Основа, 2020. 157 с.

23. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти. Київ : СПД

«Цудзинович Т. І.», 2007. 204 с.

24. Шість цеглинок в освітньому просторі школи : метод. посіб. / Упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Інформаційні ресурси

25. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument> (дата звернення : 29.08.2022).

26. Закон України «Про вищу освіту». URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>(дата звернення 31.08.2022).

27. Закон України «Про освіту». URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> (дата звернення 31.08.2022).

28. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 31.08.2022).

29. Сайт Бердянського державного педагогічного університету: <https://bdpu.org.ua/>

30. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua.

31. Типові освітні програми для 1–2 класів НУШ (розроблені під керівництвом О. Я. Савченко і Р. Б. Шияна). *Нова українська школа*. URL : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (дата звернення: 28.08.2023).

32. Типові освітні програми для 3–4 класів НУШ (розроблені під керівництвом О. Я. Савченко і Р. Б. Шияна). *Нова українська школа*. URL : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (дата звернення: 28.08.2024).